

ISTORIA
ROMÂNILOR
ISTORIA

Curriculum școlar

pentru clasele a V-a – a IX-a

Georg-Eckert-Institut BS78

1 167 859 3

2007/1569

99 UPS I. CRĂIȚA
IN DE IN 537742

537742

SALA DE TURĂRI

(000)

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
- Bibliothek -

2002/1569

MD

Z-16

(1,2000)

ISTORIA ROMÂNILOR Curriculum școlar pentru clasele a V-a – a IX-a.

Coperta: Vitalie Coroban

Design: Igor Condrea

Lector: Valentin Guțu

Tehnoredactare computerizată: Victoria Dumitrașcu

Prepres: Editura Cartier

© Ministerul Educației și Științei, 2000, pentru prezenta ediție.

Ediția întâi a apărut în 2000 la Editura Cartier.

Toate drepturile rezervate.

CARTIER

Editura Cartier SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 82 81. E-mail: cartier@mdl.net

Editura Codex 2000 SRL, str. Paul Ionescu, nr. 6, sectorul 1, București.

Tel./fax: 01/223 44 88. GSM: 094 30 49 15.

Difuzare:

București: str. Paul Ionescu, nr. 6, sectorul 1, București.

Tel./fax: 01/223 44 88. GSM: 094 30 49 15.

Chișinău: bd. Mircea cel Bătrîn, nr. 9. Tel.: 34 64 61.

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrîn, nr. 9, sectorul Ciocana, Chișinău. Tel.: 34 64 61.

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 24 10 00.

Tipărit în Republica Moldova de FEP "Tipografia Centrală".

ISBN 9975-79-053-2

ISTORIA ROMÂNILOR

CLASELE a V-a – a IX-a

Autori:

Gheorghe Gonța,

coordonatorul grupului de lucru, doctor în istorie,
Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"

Valentina Haheu,

coordonator al ariei curriculare

Galina Gavriliță,

membru al Comisiei de Evaluare

Pavel Cerbușcă,

doctor în istorie,

profesor la liceul "Gaudeamus" din Chișinău

Nicolae Chicuș,

doctor în istorie,

Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"

Valeria Cozma,

doctor în istorie,

Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"

Nina Petrovski,

doctor în istorie, conferențiar,

Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"

Notă de prezentare

În clasele a V-a - IX-a se va studia istoria românilor antică, medie, modernă și contemporană.

Curriculum de istorie include obiectivele generale și de referință ale învățămîntului istoric de nivel gimnazial.

Programa școlară pentru studierea istoriei se va structura în cunoștințe, capacități și atitudini. Obiectivele-cadru țin de înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric, cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice, însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare, înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie, descrierea și interpretarea situațiilor istorice și formarea de atitudini și valori.

Conținuturile la istorie sînt flexibile și pentru elaborarea de manuale alternative, precum și libertatea de acțiune a cadrelor didactice în procesul de predare/învățare/evaluare.

Obiective-cadru

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice.
6. Formarea atitudinilor și a valorilor.

Repere conceptuale

Oportunitatea disciplinei. În contextul multicultural al societății europene școala deține un rol esențial în formarea unor cetățeni conștienți de menirea pe care o au în viața socială și spirituală a contemporaneității. Aceasta solicită înțelegerea trecutului și sensibilitatea pentru descoperirea modalităților de demonstrare a evenimentelor și conflictelor.

Învățămîntul istoric aduce o contribuție esențială la altoirea sentimentului de toleranță față de alte popoare, culturi, religii, limbi etc.

Macroobiectivele disciplinei. Învățămîntul istoric va realiza:

- favorizarea și stimularea sentimentului de identitate națională;
- descoperirea și crearea valorilor;
- încurajarea judecății morale;
- dezvoltarea propriului punct de vedere, a spiritului critic;
- educarea drepturilor omului;
- dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor etc.

Locul elevului și al profesorului în procesul de predare/învățare și evaluare a istoriei.

Elevul. Primul element luat în calcul este structura și dinamica personalității elevului – subiect al învățării. La această vîrstă elevul manifestă disponibilitate pentru învățare o mare capacitate de asimilare a cunoștințelor. Fiecare elev se formează ca persoană unică.

Vîrsta de 12-15 ani este etapa dezvoltării fizice, psihice și intelectuale rapide, etapă în care se conturează caracteristicile de bază ale adultului. Rezultatele studierii istorice în ciclul gimnazial se structurează în cunoștințe-competențe-atitudini.

Didactica contemporană caracterizează elevul viitorului ca pe o personalitate cu ca

pacitate de adaptare la noi condiții economice, sociale, culturale; capacitatea de a învăța independent și permanent (P.B. Kirpal), elevul fiind capabil să compare culturi și civilizații diferite, să-și poată evalua poziția.

Profesorul. În noile condiții de renovare a învățămîntului profesorul devine cea mai importantă sursă de asigurare a unui învățămînt istoric de calitate. Prima exigență este participarea la decizie; profesorul formulează obiectivele operaționale, alege conținutul, repartizează numărul de ore, decide cît de detaliat poate fi conținutul de fapte la temă; cum să studieze tema (în profunzime sau în linii generale), cum poate integra temele de istorie etc; este în permanență receptiv la actualizarea informației istorice și a celei didactice.

Importanța studierii istoriei românilor. Învățămîntul istoric servește și la stimularea și favorizarea sentimentului de identitate națională.

Istoria națională, avînd trăsături comune cu istoria Europei, a cărei parte componentă este, precum și cu istoria popoarelor vecine, față de care românii au manifestat o atitudine de colaborare pe parcursul secolelor, are și anumite particularități. Aceste sînt determinate de caracterul procesului de constituire și evoluție a civilizației locale din spațiul carpato-danubiano-pontic, proces care va fi studiat în cadrul cursului de istorie a românilor.

Civilizația unitară cu limba, obiceiurile, creația populară orală, religia, cultura materială comună, care s-a constituit pe baza populației romanizate din spațiul carpato-danubiano-pontic în perioada evului mediu timpuriu, s-a păstrat și dezvoltat în epoci istorice ulterioare. Prin acestea ea se deosebește de alte civilizații, care, formîndu-se în evul mediu timpuriu, au evoluat în epocile următoare în civilizații locale noi, independente.

Și în spațiul civilizației est-romanice, în decursul evului mediu și al epocilor ce au urmat, dezvoltarea etniei autohtone în state separate a condus la formarea unor trăsături specifice în fiecare țară: denumirea populației (uneori și a limbilor, pe lângă denumirea comună), viața social-economică, politică, culturală, manifestarea ei în traiul cotidian al poporului. Aceste particularități însă n-au dus la scinderea civilizației medievale românești, ele au servit în epoca modernă drept bază pentru crearea unei limbi literare, a unei literaturi clasice, a altor fenomene culturale și spirituale unitare.

Scopul educației istorice. Prin valorificarea formativă a istoriei se urmărește:

- dezvoltarea intelectuală pe baza cunoașterii trecutului și a formării capacităților de orientare în principalele performanțe ale culturii universale (dezvoltarea gândirii creative, a capacităților de a analiza critic, de pe pozițiile adevărului istoric, ale trecutului și prezentului);
- participarea activă și conștientă la promovarea valorilor general-umane și naționale;
- educația umanistă; dezvoltarea sentimentelor de mîndrie față de cultura propriului popor și a respectului față de celelalte civilizații și culturi;
- dezvoltarea autonomiei personale în gîndire și acțiune, a respectului față de adevăr, a toleranței și înțelegerii diferitelor puncte de vedere;
- a-l face pe elev un participant activ la procesul democratic.

Principiile disciplinei. Studiul istoriei va avea în vedere:

1. Caracterul umanistic al învățămîntului.
2. Accesibilitatea materiilor abordate, a tehnicilor de predare / învățare / evaluare.
3. Adaptabilitatea elevilor la gîndirea istorică și la fenomenele istorice contemporane.
4. Creativitatea.
5. Diversitatea (materiilor, tehnicilor etc).

6. Caracterul democratic al învățămîntului, flexibilitatea, deschiderea pentru formare și dezvoltare.

Sugestii metodologice generale. Învățarea istoriei în școală se va realiza prin aplicarea unei metodologii de un registru larg. Profesorul și elevii vor aplica anumite metode de predare și învățare, care constituie căile de realizare a obiectivelor cognitive și formative în cadrul tuturor formelor de studiere a istoriei (lecție, activități extrașcolare, facultative). Prin intermediul lor se organizează și se dirijează procesul de cunoaștere, ele arată cum să se procedeze, cum să se învețe pentru a obține cele mai bune rezultate, stimulează învățarea, modelează atitudinile, convingerile morale. De alegerea metodei depinde eficacitatea, rezultatul instruirii.

Noua metodologie didactică pune accent pe metodele activ-participative, care măresc potențialul intelectual al elevilor, prin angajarea unui efort personal în actul învățării. Acestea sînt metode care valorifică procesele de cunoaștere, înțelegerea și receptarea valorilor istoriei. Metodele activ-participative presupun inversarea raportului "ce trebuie învățat" - "cum trebuie învățat". Prin intermediul acestuia elevul este pus în ipostaza de căutător al cunoștințelor istorice, nu doar de consumator al acestora.

Conform metodologiei didactice generale, elevilor li se oferă posibilitatea de a utiliza toate tipurile de probe și surse istorice, de a se implica în activități de investigare.

Tipuri de probe

Probe vizuale: ilustrații, desene, imagini, hărți, fișe, fotografii, filme, seturi arheologice, monumente, ruine etc., pe care elevii trebuie să le "citească" pentru a da indicații, a discuta obiectul și a aprecia valoarea istorică.

Evidența orală. Probele orale sînt folosite de elevi pentru explorarea manierelor interactive și de consultare, pentru ascultarea atentă și formularea întrebărilor, rezumarea informației argumentative.

Probele scrise reprezintă documente cum ar fi manualele, agendele, corespondența, revistele, memoriile, registrele școlare, textele discuțiilor, testamentele etc. Elevii trebuie familiarizați cu strategii interactive de utilizare a diverselor probe scrise la:

- a) extragerea informației posibile din diverse izvoare;
- b) încercarea de a găsi răspunsuri la întrebările din ce în ce mai complexe.

Trebuie puse întrebări concrete pentru a putea da un răspuns concret: Cine? Ce? Cînd? Unde? De ce? Cui?

Particularitățile metodologiei istorice.

Lucrul în echipe. Lucrul în echipe trebuie organizat în așa măsură, ca activitatea să corespundă ritmului de lucru și competențelor elevilor. La organizarea echipelor trebuie atrași toți elevii. Grupele pot fi flexibile. Elevii capătă roluri diferite. Singuri își evaluează activitatea. Profesorul joacă rolul de ghid, acompaniator, mediator.

Brainstormingul. Este destinat pentru a produce o gamă largă de idei asupra unor subiecte, în ansamblu de argumentare.

Jocuri pe roluri. Este o strategie adaptată pentru înțelegerea trecutului și care oferă posibilități de stabilire a cunoștințelor detaliate asupra faptelor și evenimentelor.

Luarea deciziei (poziției). Această activitate este o variantă a jocului pe roluri. Ea oferă elevilor posibilitatea de a-și susține punctul de vedere propriu, de a-l compara și evalua.

De asemenea se propun pentru a fi utilizate strategii ca: dezbateri de la tribună, jocuri intelectuale, proiecte, alcătuirea de portofolii, tenisul verbal etc.

STRUCTURA
didactică a educației istorice în gimnaziu

Clasa	Compartimentul		
IX	Economie	Istoria universală contemporană. Istoria contemporană a românilor	Cultură
	Raporturi și colaborări		Modul de viață
			Dezvoltarea socială
VIII	Economie	Istoria universală modernă. Partea II (1849-1914). Istoria modernă a românilor. Partea II (1849-1918)	Cultură
	Formarea comunității moderne		Modul de viață
			Dezvoltarea socială
VII	Economie	Istoria universală modernă. Partea I (1640-1849). Istoria medie a românilor (mij. sec. XVII - sf. sec. XVIII). Istoria modernă a românilor. Partea I (sf. sec. XVIII-1848)	Cultură
	Raporturi politice externe		Modul de viață
			Dezvoltarea socială
VI	Economie	Istoria universală medie. Istoria medie a românilor (până la mij. sec. al XVII-lea)	Cultură și religie
	Raporturi politice externe		Modul de viață
			Dezvoltarea socială
V	Economie	Istoria universală antică. Istoria veche a românilor	Cultură și religie
	Raporturi politice externe		Modul de viață
			Dezvoltarea socială

Clasa a V-a

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască noțiunile de "spațiu local", "spațiu național", "calendar dacic"; - să ordoneze cronologic faptele și evenimentele istorice din Istoria veche a românilor; - să utilizeze corect legenda hărții; - să realizeze hărți de contur simple. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de expunere a evenimentelor ce țin de timpul și spațiul istoric; - exerciții de realizare a arborelui familiei și de prezentare cronologică; - exerciții de alcătuire a hărților simple și a legendelor lor; - alcătuirea unei agende cu înregistrarea evenimentelor petrecute în clasă, școală.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască semnificația surselor istorice (scrise și nescrise); - să clasifice surse istorice referitoare la diferite evenimente; - să utilizeze surse istorice în expunerea evenimentelor istorice; - să selecteze informații identice din diferite surse. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de lucru cu izvoarele istorice; - alcătuirea unei liste de izvoare istorice; - lucrul cu cărțile de lectură în pregătirea lecțiilor; - exerciții de selectare a unor informații concrete din surse istorice (unelte, arme etc).
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască și noțiunile de bază ale istoriei românilor, din epoca studiată (protoistorie, traci, daco-geți, romanizare, etnogeneză); - să utilizeze dicționarul și să definească principalele noțiuni referitoare la epoca spirituală; - să explice cu cuvinte proprii conținutul evenimentelor studiate; - să utilizeze terminologia istorică în viața cotidiană. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de lucru cu dicționarul istoric; - exerciții de definire a termenilor istorici; - întocmirea dicționarului personal de termeni istorici însușiți; - alcătuirea unor comunicări pe diverse teme.
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască următoarele schimbări care au avut loc în istoria românilor în epoca veche; - să cunoască cauzele și consecințele unor evenimente și procese istorice; - să analizeze acțiunile oamenilor în epoca studiată; 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a simbolurilor care au avut loc în istoria românilor; - antrenarea curiozității în punerea întrebărilor și căutarea răspunsurilor; - exerciții de alcătuire a portretului personalităților istorice; - exerciții de comparare a modului de

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
<ul style="list-style-type: none"> – să distingă schimbările din viața oamenilor din epoca de piatră. 	<p>viață al strămoșilor noștri pe parcursul epocii spirituale.</p>
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să unească cele mai importante evenimente din istoria veche a românilor; – să descrie evenimentele principale din epoca studiată; – să compare diferite evenimente și procese istorice din istoria veche a românilor; – să descrie trăsăturile specifice ale civilizației geto-dacice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de alcătuire a unor comunicări despre aportul personalităților istorice; – exerciții de utilizare a informației locale, de expunere orală și scrisă; – alcătuirea tabelor de comparare a evenimentelor și proceselor istorice; – exerciții de formulare a concluziilor, incluzând caracteristici generale ale civilizației studiate.
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să conștientizeze apartenența la spațiul istoric românesc; – să manifeste interes pentru colectarea diferitelor informații despre viața strămoșilor noștri; – să manifeste interes pentru autoorganizare; – să manifeste o atitudine obiectivă față de schimbările din istoria românilor. 	<ul style="list-style-type: none"> – organizarea de excursii pe locurile istorice; – lucrul cu cartea și documentele istorice; – alcătuirea unor bibliografii pentru studierea istoriei românilor; – alcătuirea de portofolii.

Sugestii de conținuturi.

Istoria veche a românilor. Epoca antică

Epoca străveche

Capitolul I. Comunitățile primitive în spațiul bugo-balcanic.

Capitolul II. Destrămarea societății primitive în spațiul carpato-danubiano-pontic.

2.1. Tracii de nord.* Modul de trai, ocupațiile.

2.2. Religia, cultura și limba geto-dacilor.* Relațiile cu coloniile grecești din bazinul Mării Negre.

2.3. Primele regate geto-dacice.

Epoca antică

Capitolul III. Consolidarea statului geto-dac.

3.1. Regatul lui Burebista.

* Unificarea geto-dacilor. Importanța istorică a regatului lui Burebista.

3.2. Dacia de la Burebista la Decebal.

3.3. Statul dac în perioada domniei lui Decebal.

* Războaiele daco-romane și încorporarea Daciei în Imperiul Roman.

Capitolul IV. Stăpânirea romană în provinciile Moesia și Dacia.

4.1. Formarea și hotarele provinciilor romane în Moesia și Dacia. * Romanizarea geto-dacilor.

4.2. Geto-dacii liberi și relațiile lor cu Imperiul Roman.

Capitolul V. Etnogeneza românilor

5.1. Daco-romanii și migratorii.

5.2. Răspîndirea creștinismului în spațiul daco-roman.

5.3. Formarea neamului românesc și a limbii române.

5.4. Obștea sătească și modul de viață. Cultura.

Capitolul VI. Moștenirea antică. Civilizația românească

CLASA A VI-a

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none">– să cunoască principalele evenimente din istoria medie a românilor în succesiunea lor cronologică;– să explice noțiunile legate de timp din perioada medievală;– să ordoneze cronologic evenimentele istorice studiate;– să localizeze spațiul istoric al formării statelor medievale românești;– să alcătuiască hărți simple și să completeze legendele lor.	<ul style="list-style-type: none">– exerciții de explicare a nivelurilor studiate;– exerciții de calculare și reprezentare grafică a unei durate scurte de timp;– completarea unor tabele despre evenimentele istorice studiate;– alcătuirea axei cronologice a evenimentelor din localitatea natală;– exerciții de localizare a evenimentelor istorice pe hărțile de contur.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none">– să argumenteze informația istorică utilizând diverse izvoare despre modul de viață al românilor în epoca medievală;– să clasifice izvoarele istorice referitoare la diferite evenimente;– să utilizeze informații diverse în expunerea evenimentelor.	<ul style="list-style-type: none">– exerciții de lucru cu documentele istorice;– alcătuirea unor comunicări în baza izvoarelor istorice;– elaborarea unui album cu izvoare despre istoria localității noastre;– exerciții de organizare a expozițiilor.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none">– să explice conținutul noțiunilor de bază din istoria medie a românilor;– să expună cu cuvinte proprii conținutul evenimentului studiat;– să respecte vorbirea corectă în limba română;– să utilizeze terminologia istorică în alcătuirea comunicărilor.	<ul style="list-style-type: none">– utilizarea corectă a diferitelor dicționare explicative;– completarea fișelor de observație;– elaborarea unor sarcini individuale de muncă;– exerciții de alcătuire a întrebărilor la tema studiată.

Sugestii de conținuturi. Istoria românilor.

Epoca medievală

Capitolul I. Spațiul românesc în epoca medievală

1.1. Oviile

1.2. Construcții

1.3. Evoluția socială

1.4. Organizații

1.5. Situații politice

1.6. Românii

1.7. Alexandru cel Mare

1.8. Situații politice

1.9. Regimul autocrat

1.10. Români

1.11. Cultura

1.12. Viața cotidiană

1.13. Evoluția

1.14. Situații politice

1.15. Viața cotidiană

1.16. Evoluția

1.17. Situații politice

1.18. Viața cotidiană

1.19. Evoluția

1.20. Situații politice

1.21. Viața cotidiană

1.22. Evoluția

1.23. Situații politice

1.24. Viața cotidiană

1.25. Evoluția

1.26. Situații politice

1.27. Viața cotidiană

1.28. Evoluția

1.29. Situații politice

1.30. Viața cotidiană

1.31. Evoluția

1.32. Situații politice

1.33. Viața cotidiană

1.34. Evoluția

1.35. Situații politice

1.36. Viața cotidiană

1.37. Evoluția

1.38. Situații politice

1.39. Viața cotidiană

1.40. Evoluția

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să explice cauzele schimbărilor care au loc în evoluția românilor în epoca medievală; – să demonstreze importanța acțiunilor omului într-o anumită perioadă istorică; – să identifice diferite schimbări intervenite în spațiul românesc în epoca medievală; – să descrie consecințele unor fapte și procese istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de descriere a schimbărilor intervenite în spațiul românesc; – exerciții de descriere a unor evenimente istorice; – exerciții de comparare a vieții cotidiene a românilor în epoca medievală; – completarea agendelor personale în urmărirea unor evenimente istorice.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie cele mai importante date și evenimente din istoria medie a românilor; – să descrie diferite opinii asupra unor evenimente istorice; – să compare diferite evenimente și procese din istoria universală și a românilor în epoca medievală; – să determine spațiul evului mediu în spațiul românesc. 	<ul style="list-style-type: none"> – alcătuirea unor povestiri după diverse ilustrații, documente, hărți istorice; – descrierea persoanelor istorice; – exerciții de apreciere a unei situații istorice; – vizionarea și comentarea filmelor istorice; – antrenarea în elaborarea diferitelor proiecte de activități; – exerciții de sintetizare a informației.
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să conștientizeze necesitatea organizării timpului personal în diferite activități; – să conștientizeze apartenența sa la un spațiu istoric concret; – să manifeste toleranță față de opinii diferite; – să conștientizeze continuitatea și necesitatea schimbărilor; – să manifeste curaj în argumentarea propriilor opinii; – să contribuie la studierea și păstrarea obiceiurilor și tradițiilor. 	<ul style="list-style-type: none"> – angajarea în pregătirea unor expoziții pe teme istorice; – selectarea informațiilor despre istoria localității natale; – crearea unei baze de date istorice; – participarea la dezbateri pe teme cu caracter controversat; – completarea portofoliilor; – participarea la proiecte de cercetări.

Sugestii de conținuturi. Istoria românilor.

Epoca medievală

Capitolul I. Spațiul carpato-danubiano-pontic de la constituirea civilizației medievale pînă la mij. sec. al XIV-lea

1.1. Civilizația românească la începutul evului mediu timpuriu.

* Comunitatea romanică răsăriteană.

Desăvîrșirea procesului de formare a limbii și a poporului român.

1.2. Constituirea statelor medievale românești.

* Geneza și formele de organizare a statelor în spațiul românesc. Formațiuni statale incipiente pe teritoriul Transilvaniei la sud și la est de Carpați și în Dobrogea. Formarea Voievodatului Transilvaniei. Formarea Țării Românești. Formarea statului Țara Moldovei. Importanța constituirii statelor medievale românești.

Capitolul II. Societatea românească de la formarea statelor independente pînă la mij. sec. al XVI-lea

2.1. Evoluția social-economică.

2.2. Organizarea internă.

* Specificul organizării politice a Transilvaniei.

2.3. Situația politică a Țărilor Române pînă la mijlocul sec. XV. * Afirmarea politică a Țării Românești. Situația politică a Țării Moldovei. Consolidarea Moldovei sub domnia lui Alexandru cel Bun. Situația politică a Transilvaniei. Iancu de Hunedoara și Vlad Țepeș.

2.4. Țara Moldovei în timpul domniei lui Ștefan cel Mare. * Personalitatea lui Ștefan cel Mare.

2.5. Situația politică a Țărilor Române în prima jumătate a sec. XVI. * Instaurarea regimului suzeranității otomane în Țările Române. Menținerea statalității Țărilor Române. Teritorii românești sub administrație otomană.

2.6. Cultura Țărilor Române în sec. XIV-XVI.

* Viața cotidiană: locuința, vestimentația, alimentația. Familia. Rostul vieții.

Umanismul.

Capitolul III. Țările Române la mij. sec. al XVI-lea

3.1. Viața social-economică.

3.2. Situația politică a Țărilor Române în a doua jumătate a sec. al XVII-lea.

* Războiul antiotoman sub conducerea lui Ioan-Vodă cel Cumplit.

Unirea politică a Țărilor Române în perioada domniei lui Mihai Viteazul.

3.3. Viața politică a Țărilor Române în prima jumătate a sec. al. XVI-lea.

3.4. Evoluția culturii românești.

* Importanța istorică a civilizației medievale românești.

Lecții de sinteză

• O zi din viața unui copil în evul mediu românesc. Școala.

• Într-un oraș medieval românesc.

• Domnitorul.

• Din istoria ținutului natal în evul mediu.

CLASA a VII-A

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie principalele evenimente din istoria românilor, epoca modernă, în succesiunea lor cronologică (ex: pătrunderea elementelor moderne în spațiul românesc, reformele lui C. Mavrocordat, războaiele ruso-turce și consecințele lor pentru români, anul revoluționar 1848, realizări culturale); – să diferențieze între informațiile oferite de diverse tipuri de hărți și să localizeze spațiul istoric românesc; – să citească și să realizeze axe cronologice simple; – să compare schimbările din spațiul românesc din epoca modernă cu cea medievală; – să identifice diferențele dintre trecut și prezent în timp și spațiu, cu referire la diverse aspecte (ocupații etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a cronologiei în expunerea orală sau scrisă a evenimentelor istorice; – exerciții de amplasare pe hărțile de contur a evenimentelor studiate, de transpunere în limbaj cartografic a informației dobândite din texte și documente istorice; – exerciții de realizare a hărților istorice simple; – exerciții de expunere a informației dobândite din mai multe surse în succesiunea lor cronologică.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să ordoneze și să utilizeze diferite tipuri de surse istorice; – să utilizeze metodele de lucru cu sursele istorice simple; – să compare diverse viziuni asupra aceluiași eveniment; – să selecteze, în baza unor criterii, ideile principale din diverse surse istorice; – să utilizeze sursele istorice în comparație, analiză și aprecierea unor evenimente din istoria românilor, epoca modernă. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a surselor pentru a putea construi și argumenta punctul său de vedere; – exerciții de selectare a informației din diverse surse istorice; – exerciții de utilizare a surselor istorice în formarea cunoștințelor și abilităților; – exerciții de alcătuire a comunicărilor, utilizând mai multe surse.

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască și să explice noțiunile de bază ale istoriei românilor, epoca modernă (ex.: regim fanariot, iluminism, umanism, mișcarea de emancipare națională); – să structureze în scris ideile unui conținut într-un discurs simplu; – să explice semnificația surselor istorice; – să utilizeze diverse dicționare și bibliografia recomandată; – să analizeze și să generalizeze evenimentele principale din istoria românilor. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de definire a termenilor istorici; – activități de utilizare a diferitelor tipuri de dicționare; – prezentarea unei probleme istorice după un plan de idei; – activități de alcătuire a fișelor, tabelelor, schemelor, diagramele; – lucrul cu enciclopediile, dicționarele, culegerile de documente.
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să identifice și să descrie cauzele principalelor schimbări care au avut loc în spațiul românesc, epoca modernă; – să prezinte tipologia schimbărilor intervenite în spațiul românesc, epoca modernă; – să explice consecințele principalelor evenimente din istoria românilor; – să distingă consecințele unui eveniment istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de realizare a corelațiilor dintre cauze și evenimente în cadrul schimbărilor din spațiul românesc; – exerciții de comparare a cauzelor unui eveniment; – exerciții de apreciere a consecințelor unui eveniment istoric; – exerciții de distingere a ceea ce este general și specific în istoria românilor.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să interpreteze consecințele unor evenimente și fapte din istoria românilor, epoca modernă; – să descrie și să caracterizeze evenimente istorice, integrându-le în contexte mai largi; – să selecteze și să compare elementele comune ale mai multor evenimente istorice de același tip; – să descrie și să interpreteze un eveniment istoric utilizând mai multe opinii; – să comenteze diverse viziuni asupra aceluiași eveniment și să-și expună propria opinie. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a informației din diverse surse în descrierea și interpretarea unui eveniment istoric; – activități de alcătuire a comunicărilor pe teme istorice; – exerciții de comentare a diverselor opinii referitoare la unul și același eveniment istoric; – exerciții de formulare a concluziilor, generalizărilor, incluzând aprecieri și interpretări ale evenimentului studiat.

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să manifeste interes pentru înțelegerea timpului și a spațiului istoric, prin alocarea unor momente specifice pentru acesta, în organizarea timpului personal; – să conștientizeze apartenența la spațiul istoric românesc; – să manifeste interes față de autoinstruire și autoorganizare în studierea evenimentelor istorice; – să conștientizeze rolul personalităților în istoria românilor; – să manifeste o atitudine adecvată față de schimbările din istoria românilor. 	<ul style="list-style-type: none"> – alcătuirea unei agende personale incluzând principalele evenimente istorice; – vizite în arhive și muzee, excursii în locurile istorice; – lucrul în bibliotecă și cercetarea diverselor surse; – elaborarea unor albume pe teme istorice, alcătuirea de portofolii; – exerciții de realizare a unor bibliografii pentru studierea istoriei românilor; – activități de participare la proiecte și acțiuni colective.

Sugestii de conținuturi

ISTORIA ROMÂNILOR. EPOCA MODERNĂ. PARTEA I
(mijlocul sec. al XVII-lea - mijlocul sec. al XIX-lea)

CAPITOLUL I. Țările Române între medieval și modern (mijlocul secolului al XVII-lea - mijlocul secolului al XVIII-lea)

1.1. Modul de viață

1.2. Viața politică

1.3. Principatele Române sub regimul fanariot. Regimul dominației Habsburgilor în Transilvania

Reformele lui Constantin Mavrocordat

Situația în raialele turcești și pământurile din stînga Nistrului

1.4. Viața culturală

Afirmarea ideilor umaniste

CAPITOLUL II. Țările Române la începutul epocii moderne (a doua jumătate a sec. al XVIII-lea - începutul sec. al XIX-lea)

2.1. Elemente de modernizare în viața economică și socială

2.2. Viața politică în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea

Războaiele ruso-turce și austro-turce și consecințele lor pentru români

2.3. Războiul ruso-turc din 1806-1812 și anexarea Basarabiei la Rusia

Pacea de la București și consecințele ei

2.4. Țările Române în contextul relațiilor internaționale la începutul sec. al XIX - lea

CAPITOLUL III. Țările Române și pământurile înstrăinate în anii '20-'40 ai

sec. al XIX-lea

3.1. Răscoala de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu

3.2. Viața social - economică și politică în Țările Române

Regulamentul organic

3.3. Dominația habsburgică în Transilvania, Banat și Bucovina

Dobrogea sub dominația otomană

3.4. Basarabia și pământurile din stînga Nistrului

3.5. Revoluția în Țările Române de la 1848-1849. Însemnătatea istorică și consecințele ei

CAPITOLUL IV. Cultura românească în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea - prima jumătate a sec. al XIX-lea

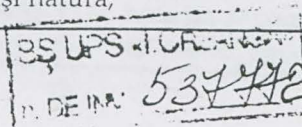
Afirmarea ideilor iluminismului

Evoluția culturii în Transilvania și Bucovina

Cultura Basarabiei sub regimul Rusiei țariste

CLASA a VIII-A

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none">- să ordoneze principalele evenimente din istoria românilor, epoca modernă (ex.: crearea statului român modern, reformele lui A. I. Cuza, obținerea independenței de stat a României, războiul de reîntregire, realizări culturale);- să facă distincție și să respecte principiile cronologiei în expunerea evenimentelor istorice;- să localizeze spațiul istoric românesc în epoca modernă;- să compare informațiile dobîndite din materialele cartografice cu cele din alte tipuri de surse ce se referă la același spațiu.	<ul style="list-style-type: none">- exerciții de realizare a axelor cronologice;- activități de comparare a axelor și frizelor cronologice, stabilind relațiile dintre evenimentele istorice;- transpunerea pe axe cronologice a evenimentelor istorice studiate;- exerciții de localizare a evenimentelor studiate pe "hărțile mute";- exerciții de realizare a hărților istorice, utilizînd simbolurile respective;- exerciții de interpretare a hărților istorice.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none">- să identifice și să explice utilitatea diverselor surse istorice;- să selecteze informații despre evenimentele istorice din diverse documente;	<ul style="list-style-type: none">- exerciții de formulare a concluziilor în baza unor texte și documente istorice;- exerciții de realizare a sintezelor pe baza unui număr limitat de documente de aceeași natură;

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
– să utilizeze documente sau fragmente de documente istorice într-un discurs pe o temă dată.	– activități de alcătuire a comunicărilor și prezentarea de creații personale utilizând mai multe surse istorice.

3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare

<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunile istorice de bază ale epocii moderne (ex.: regat, adunări ad-hoc, stat unitar, independență, mișcare de emancipare, reîntregire); – să opereze cu noțiuni și fapte în contexte diferite; – să redacteze comunicări, lucrări pe teme istorice; – să prezinte argumente sau opinii personale legate de problema studiată; – să cunoască diverse tehnici de lucru cu surse istorice și să formuleze concluzii argumentate. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a termenilor istorici în discursuri teoretice; – exerciții de elaborare a referatelor și recenzarea lor; – exerciții de rezolvare a diferitelor teste, chestionare, integrale etc. – exerciții de formulare a ideilor și concluziilor; – exerciții de sintetizare a informației referitoare la un eveniment, utilizând diverse documente, enciclopedii, dicționare.
--	--

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie

<ul style="list-style-type: none"> – să identifice principalele schimbări care au avut loc în istoria românilor, epoca modernă; – să formuleze concluzii asupra schimbărilor din spațiul românesc; – să demonstreze gradul de influență a diferitelor cauze asupra unui eveniment; – să explice și să facă deosebiri între cauzele obiective și cele subiective ale unui eveniment. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de prezentare a unui eveniment istoric pornind de la punctul de vedere privind cauzele și consecințele acestuia; – exerciții de clasificare a schimbărilor intervenite într-un anumit interval de timp; – activități de realizare de corelații între cauze, evenimente și consecințe ale acestora.
---	--

5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice

<ul style="list-style-type: none"> – să identifice și să explice cele mai importante evenimente și fapte din istoria românilor, epoca modernă; – să opereze cu diverse opinii asupra unor evenimente din epoca modernă; – să formuleze idei, concluzii, aprecieri generale asupra epocii moderne; – să caracterizeze un eveniment sau o situație istorică pornind de la diverse puncte de vedere; – să distingă și să compare diferite puncte de vedere asupra aceluiași eveniment. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de descriere și comparare a mai multe evenimente; – realizarea unei sinteze asupra mai multor evenimente istorice în același timp; – compararea caracteristicilor epocii moderne cu elemente de același tip ce aparțin epocilor anterioare; – formularea de concluzii asupra unor evenimente istorice; – exerciții de comparare a caracteristicilor diverselor epoci istorice.
--	--

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să manifeste interes pentru prețuirea timpului personal și al altor persoane; – să manifeste respect față de oameni, indiferent de originea etnică și religie etc.; – să manifeste interes pentru îmbogățirea surselor istorice în procesul de documentare; – să manifeste atitudini adecvate față de procesele de schimbare din societate în funcție de natura acestora; – să manifeste atitudine pozitivă și responsabilitate în acțiunile întreprinse în diverse situații. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de alcătuire a eseurilor pe teme istorice; – activități de analiză a diverselor proiecte; – exerciții de lucru în bibliotecă cu literatura de specialitate; – participarea la expoziții și concursuri; – participarea la diverse activități de ordin regional și local; – participarea activă în cadrul unor activități culturale din localitatea natală; – lucrul în bibliotecă și muzee; – realizarea unor recenzii și bibliografii pe o temă concretă din istoria românilor.

Sugestii de conținuturi

ISTORIA ROMÂNILOR. EPOCA MODERNĂ. PARTEA A II - A (1850-1918)

CAPITOLUL I. *Societatea românească la mijlocul secolului al XIX-lea*

1.1. Unirea Principatelor Române

Reformele lui Al. I. Cuza

1.2. Instaurarea monarhiei constituționale în România

1.3. Politica țaristă în Basarabia și pământurile din stînga Nistrului

1.4. Regimul austro-ungar în Bucovina și Transilvania

1.5. Obținerea independenței de stat a României și recunoașterea ei internațională

CAPITOLUL II. *Societatea românească la sfîrșitul sec. XIX - începutul sec. XX*

2.1. Evoluția social-economică și politică a României

2.2. Lupta de emancipare națională a românilor din Transilvania și Bucovina

2.3. Situația social-politică și mișcarea națională din Basarabia și pământurile din stînga Nistrului

CAPITOLUL III. *Făurirea statului național unitar român*

3.1. Spațiul românesc în anii primului război mondial

3.2. Mișcarea națională în Basarabia în 1917 și pământurile din stînga Nistrului

Unirea Basarabiei cu România

3.3. Unirea Bucovinei, Transilvaniei și Banatului cu România

3.4. Recunoașterea internațională a Unirii din 1918

CAPITOLUL IV. *Cultura românească în a doua jumătate a secolului al XIX-lea - începutul sec. al XX-lea*

4.1. Evoluția culturii în Principatele Române și România

4.2. Cultura Basarabiei sub regimul țarist

4.3. Cultura Transilvaniei și a Bucovinei

4.4. Aportul culturii românești din epoca modernă la patrimoniul culturii universale

CLASA a IX-a

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și prezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – sa descrie evenimentele principale din istoria românilor, perioada contemporană, în succesiunea lor istorică (ex.: formarea statului național românesc, renașterea culturii naționale, rapturi teritoriale, democratizarea societății); – să identifice și să analizeze perioadele de progres și regres din istoria românilor, epoca contemporană; – să realizeze axe cronologice, indicând datele și evenimentele principale din istoria românilor, epoca contemporană; – să utilizeze corect harta istorică în diverse comunicări; – să realizeze relatări concise privind istoricul teritoriilor românești aflate sub stăpîniri străine. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de alcătuire a axelor cronologice; – exerciții de alcătuire a discursurilor clare și concise cu referire la diverse teme din epoca studiată; – exerciții de identificare a locului și timpului acțiunii unui eveniment sau proces istoric; – exerciții de comparare a unor evenimente și procese istorice; – exerciții de identificare a locului acțiunii unor evenimente și procese istorice; – activități de identificare a unor schimbări ce au intervenit în spațiul românesc; – exerciții de citire și alcătuire a hărților și legendelor, utilizând semne convenționale.
2. Cunoașterea și utilizarea surselor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să opereze concret cu date factuale și concepte abordate critic în construirea propriului discurs despre un eveniment sau proces istoric studiat; – să stăpînească informații și termenii istorici din istoria românilor, utilizându-i corect și adecvat; – să realizeze un conspect sau o comunicare după o sursă istorică; – să întocmească o bibliografie selectivă asupra unei teme din istoria românilor, epoca contemporană; – să cunoască în informațiile curente din mass-media și să le includă în comunicări. 	<ul style="list-style-type: none"> – activități practice, care angajează elevii să comunice verbal și nonverbal, utilizând diverse surse istorice; – exerciții de lectură critică a textului istoric; – exerciții de exprimare individuală; – activități de alcătuire a bibliografiei în pregătirea unei comunicări sau a unui referat pe o temă istorică; – exerciții de selectare a informațiilor din dicționare explicative, enciclopedii, documente etc.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none"> – să explice semnificația termenilor-cheie din istoria românilor, epoca contemporană (ex.: represalii, reanexare, democrație, suveranitate, independență); 	<ul style="list-style-type: none"> – discursuri scrise utilizând termenii-cheie; – activități de recunoaștere a unor texte istorice, de interpretare a diverselor

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
<ul style="list-style-type: none"> - să aplice cunoștințele dobândite în analiza fenomenelor istorice curente; - să interpreteze documente istorice, utilizând corect termenii de specialitate; - să comenteze un text istoric, evidențiind ideile de bază; - să elaboreze un discurs scris privind acțiunile importante ale unor personalități în istoria românilor, epoca contemporană; - să exprime în diferite modalități (povestire, descriere, modelare, proiect, eseu, portofoliu etc.) o situație istorică; - să sintetizeze scheme, tabele, informații istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> situații istorice, utilizând limbajul de specialitate; - exerciții de organizare și desfășurare a dezbaterilor pe teme istorice cu caracter controversat ; - exerciții de scriere și lectură pentru dezvoltarea gândirii critice; - exerciții de realizare a planului de idei al unei teme istorice ; - exerciții de lucru în echipă, în vederea dezvoltării deprinderilor de învățare cooperativă; - exerciții de angajare a elevilor în diferite activități de comunicare practică.

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie

<ul style="list-style-type: none"> - să identifice cauzele principalelor schimbări în spațiul românesc din perioada contemporană; - să facă distincție între evenimentele istorice și procesele istorice; - să analizeze regimurile politice din diferite perioade; - să abordeze interdisciplinar consecințele evenimentelor istorice; - să analizeze și să compare ceea ce au comun și deosebit evenimentele istorice din aceeași perioadă. 	<ul style="list-style-type: none"> - activități de alcătuire a unor portofolii cu materiale ce se referă la cauzele schimbărilor ce au survenit în istorie; - exerciții de antrenare a curiozității în formularea întrebărilor și a răspunsurilor concrete; - exerciții de participare la organizarea și realizarea unui dialog istoric sau a unui discurs pe una din temele alese; - exerciții de comparare a regimurilor politice și a vieții economice.
--	--

5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice

<ul style="list-style-type: none"> - să interpreteze opinii diverse despre evenimentele și procesele istorice principale ce s-au desfășurat în sec. al XX-a în spațiul românesc; - să interpreteze critic diverse opinii; - să demonstreze aportul personalităților în lupta pentru suveranitate și independență națională; - să compare regimul democratic cu cel totalitar; - să facă diferența dintre transformările istorice din epoca contemporană, comparându-le și cu cele din epocile istorice studiate anterior; - să propună un proiect de soluționare a conflictelor în istorie. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții cu caracter creativ de descriere personală a unei situații istorice; - activități de descriere a unei situații istorice prin analogie cu o situație reală din viața actuală; - exerciții de investigare asupra unor situații istorice, - exerciții de scriere a eseurilor, de redactare a unor texte, interpretând diverse situații istorice; - exerciții de utilizare a cunoștințelor despre personalități în analiza și aprecierea unor evenimente istorice și procese istorice.
---	--

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să demonstreze o atitudine pro-socială în interpretarea situațiilor istorice; – să demonstreze o atitudine tolerantă față de opiniile altora; – să argumenteze propriile opinii; – să manifeste o atitudine de respect și de grijă față de monumentele istorice din diverse perioade; – să respecte drepturile și libertățile democratice. 	<ul style="list-style-type: none"> – organizarea unor dezbateri cu referire la teme cu caracter controversat; – elaborarea unor lucrări literare cu caracter istoric; – elaborarea portofoliilor; – organizarea și participarea la diverse expoziții pe teme cu caracter istoric; – excursii în locurile istorice din Republica Moldova, România, Ucraina.

Sugestii de conținuturi

ISTORIA ROMÂNILOR. EPOCA CONTEMPORANĂ

CAPITOLUL I. *România în perioada interbelică*

1.1. Dezvoltarea României în perioada interbelică

Particularitățile dezvoltării Basarabiei

1.2. România în relațiile internaționale

CAPITOLUL II. *Pământurile din stînga Nistrului în perioada interbelică*

2.1. Crearea R.A.S.S.M., viața politică și social-economică

CAPITOLUL III. *România, Basarabia și pământurile din stînga Nistrului în anii 1939-1944*

3.1. Pactul Ribbentrop – Molotov și consecințele lui pentru români

3.2. Instaurarea regimului sovietic în Basarabia. Formarea R.S.S.M.

3.3. România, Basarabia și pământurile din stînga Nistrului în anii celui de al doilea război mondial

CAPITOLUL IV. *România și R.S.S.M. în perioada postbelică*

4.1. Instaurarea regimului totalitar comunist în România

4.2. Reinstaurarea regimului totalitar în R.S.S.M.

4.3. Economia și societatea în perioada comunistă din România

4.4. R.S.S.M. în perioada comunistă

CAPITOLUL V. *România și Republica Moldova în etapa actuală.*

5.1. România

Democratizarea vieții politice și situația economică

Politica externă.

5.2. Republica Moldova

Proclamarea suveranității și independenței Republicii Moldova

Democratizarea vieții politice și situația economică

Politica externă și problemele integrării europene

5.3. Situația minorităților naționale în România și Republica Moldova

CAPITOLUL VI. *Cultura românească în secolul XX*

6.1. Cultura românească în perioada interbelică

Monopolul ideologic și "producția culturală" în RASSM

- 6.2. Viața culturală în România comunistă
- 6.3. Evoluția culturii în R.S.S.M.
- 6.4. Cultura românească în etapa contemporană

Sugestii metodologice

O parte componentă a volumului curricular o alcătuiesc metodele utilizate de profesor și elev, care nu sînt altceva decît niște căi de realizare eficientă a obiectivelor preconizate.

Metodele, procedeele, formele și mijloacele de organizare a predării/învățării/evaluării constituie un ansamblu structural al tehnologiilor didactice, care sînt puse în aplicare în interacțiunea profesor-elev printr-o strînsă corelare a tuturor componentelor curriculare: obiective, conținuturi, forme și tehnici de realizare a instruirii, a modalității de apreciere.

Metodele de utilizare pentru realizarea obiectivelor fac ca faptele și legitățile, evenimentele și interpretările istorice să fie cît mai aproape de realitate. Opțiunea profesorului pentru o metodă sau alta constituie o decizie de mare complexitate. Alegerea unei anumite metode se face în funcție de obiective, de conținutul procesului instructiv, de particularitățile de vîrstă și cele individuale ale elevului, de experiența și competența didactică a profesorului.

Pentru elev metodele utilizate constituie o cale mai eficientă de acces spre cunoașterea adevărului istoric, a culturii și comportamentelor umane, un mod de a cerceta și descoperi lucruri noi. Astfel elevii capătă noi deprinderi intelectuale și capacități cognitive, atitudini, sentimente și comportamente.

În funcție de obiectivele operaționale și de conținutul învățării istoriei pot fi utilizate atît metodele tradiționale, cît și cele noi:

- **Expunerea** constă în predarea de către profesor a unor cunoștințe noi, pe cale orală, conform unei structuri clare și presupune o eficiență deosebită prin transnșterea unui număr mare de cunoștințe istorice într-un timp restrîns;
- **Povestirea** este o formă de expunere cu caracter plastic intuitiv, concret, evocator și emoțional, care sporește valoarea comunicării. Această metodă este eficientă, deoarece necesită menținerea atenției și trezirea interesului pentru studiul istoriei. Ea poate fi utilizată și ca un procedeu auxiliar pentru prezentarea unor momente și fapte din viața personalităților istorice, precum și pentru a dinamiza atenția și funcția educativă a activității, durata ei nu ar trebui să depășească 3-5 minute într-o oră didactică;
- **Conversația euristică** este o metodă didactică de a afla răspunsuri printr-un șir de întrebări puse oportun sau prin inițierea unei discuții purtate cu competență și măiestrie pedagogică. Conversația euristică stabilește o relație și o comunicare intimă și eficientă între inteligența profesorului și cea a elevului;
- **Demonstrația didactică** constă în prezentarea unor procese, fenomene sau evenimente istorice, conducînd la reproducerea unor acțiuni sau la asimilarea unor cunoștințe pe baza unor surse intuitive;
- **Explicația** este o formă de expunere care urmărește să dezvăluie, să clarifice, să lămurească și să asigure înțelegerea cauzelor, relațiilor, semnificațiilor esențiale care definesc fenomenele și procesele istorice studiate;
- **Dezvoltarea** este o formă eficientă de "conversație", care se caracterizează printr-un schimb de păreri pe baza unei analize profunde asupra unor teme istorice;
- **Exercițiul didactic** este o modalitate de efectuare a unor operații sau acțiuni mintale repetate cu scopul consolidării unor cunoștințe și capacități, precum și

pentru adîncirea unor noțiuni, reguli sau teorii;

- **Studiul de caz** este o analiză a unor situații speciale ale căror trăsături sînt cercetate din mai multe puncte de vedere. Cazurile pot fi pozitive și negative. Cazul reprezintă un aspect, un element, o componentă sau un ansamblu de probleme care se cer abordate;
- **Descoperirea didactică** este o metodă cu sens euristic, ce constă în crearea condițiilor de realizare a experienței și a capacității individuale, în vederea rezolvării unor situații-problemă. Această metodă oferă elevului posibilitatea de a dobîndi cunoștințe prin eforturi personale, independent;
- **Problematizarea** este o modalitate a cărei esență constă în corelarea unor dificultăți teoretice și practice, care trebuie să fie rezolvate de către elevi. Situația problematizată se produce datorită conflictului intelectual ce apare între ceea ce știe elevul și ceea ce nu știe. Este o metodă cu caracter activ-participativ capabilă să determine activitatea independentă;
- **Cooperarea (învățarea în echipă)** este o modalitate de a studia cu eficiență sporită o temă complexă teoretică sau practică în grup, îmbinînd inteligența și efortul individual cu inteligențele și eforturile echipei;
- **Brainstormingul (asaltul de idei)** este o metodă de stimulare a activității ce se poate exprima printr-un șir de discuții sau dezbateri. Este o metodă de căutare și de creații individuale, de confruntare și modelare a ideilor sau a soluțiilor descoperite în grup;
- **Studiul cu cartea (lectura)** reprezintă o modalitate complexă, de muncă și tehnică intelectuală independentă (a manualelor, crestomațiilor, tratatelor, enciclopediilor, dicționarelor, revistelor istorice etc.), care contribuie la aprofundarea cunoștințelor istorice, la formarea și dezvoltarea capacităților intelectuale (spirit de documentare, atenție, memorie, gîndire).

Există și alte metode ce pot fi utilizate de profesor și elev pentru învățarea istoriei, dar încadrarea unei sau alte metode într-o clasă nu este definitivă, ci relativă. În practica de lucru nu se utilizează metode pur informatice sau absolut formative. Fiecare metodă de învățămînt cuprinde în sine elemente din fiecare categorie. Accentul pe una dintre ele se pune în funcție de obiectivele proiectate. Opțiunea profesorului pentru o metodă sau alta constituie o decizie de mare complexitate. Alegerea unei anumite metode se face în funcție de obiectivele, de conținutul procesului instructiv, de particularitățile de vîrstă și cele individuale ale elevului, de experiența și competența didactică a profesorului.

În funcție de obiective și de conținutul învățării istoriei pot fi utilizate atît metodele tradiționale, cît și cele interactive:

Toate metodele de predare/învățare sînt eficiente în măsura în care contribuie la dezvoltarea gîndirii creatoare, formarea spiritului civic, a capacităților și atitudinilor elevilor.

Metodele de învățămînt se folosesc cu ajutorul diferitelor mijloace: cele orale și scrise (scheme, hărți, grafice), audio-vizuale (filme, casete, complexe multi-media).

În predarea/învățarea istoriei românilor profesorul va consulta și sugestiile metodologice propuse de autorii curriculumului la istoria universală.

Sugestii de evaluare

Evaluarea rezultatelor școlare se referă la totalitatea proceselor și produselor care măsoară natura și nivelul performanțelor atinse de elevi în învățare, la corelația dintre finalitățile procesului de instruire și obiectivele educaționale propuse și judecățile emise în vederea adoptării unor decizii educaționale.

Din perspectiva profesorului, evaluarea îl va ajuta să stabilească legături între rezultatele obținute și metodele utilizate, promovind în etapele următoare strategii didactice care vor asigura o eficiență sporită în învățarea istoriei.

În planul formării spirituale a elevului, evaluarea va stimula interesele cognitive în general și năzuința de a ști mai mult și mai bine, va dezvolta capacitatea de analiză, autocontrol, de precizare, fixare și consolidare a cunoștințelor de istoria românilor.

Verificarea, aprecierea și notarea progreselor obținute de elevi prin studiul istoriei românilor trebuie realizate de către profesor pe parcursul tuturor activităților didactice și în toate etapele acestor activități. Pentru a-și atinge pe deplin scopul, evaluarea progreselor școlare trebuie să aibă în atenție în mod obligatoriu toate obiectivele de referință, să sesizeze progresele înregistrate de elevi, să observe la modul concret dacă elevii reușesc să înțeleagă esența proceselor istorice, relațiile dintre acestea. Prin activitățile de evaluare, profesorul trebuie să sesizeze greutățile apărute la elevii săi în cursul învățării. Concluziile desprinse prin activitățile de evaluare trebuie să-i ofere profesorului informațiile necesare adaptării metodelor de lucru la situații concrete.

În evaluarea randamentului școlar profesorul de istorie trebuie să pornească de la premisa că școala nu se adresează numai copiilor fără probleme și cu o puternică motivație pentru studii. De aceea profesorul trebuie să pornească spre atingerea performanțelor stabilite în acord cu posibilitățile elevilor. Evaluarea trebuie să fie accesibilă pentru toți elevii. Ea trebuie să dea posibilitate elevilor de a arăta ce pot face și cum fac. În evaluarea cunoștințelor elevilor, profesorul va avea în vedere nu numai cantitatea acestora, ci și, mai ales, efectele formative ale învățării. Pregătindu-se de evaluarea cunoștințelor elevilor, profesorul trebuie să cunoască obiectivele pe care trebuie să le realizeze, să știe ce conținut trebuie să fie memorizat de către elevi, ce competențe și atitudini să posede.

Evaluarea trebuie extinsă de la verificarea și aprecierea rezultatelor spre procesul de evaluare nu numai a elevului, ci și a întregului volum curricular (a conținutului, metodelor obiectivelor, situației de învățare).

Astfel, evaluarea este actul didactic complex, integrat întregului proces educațional, care asigură evidențierea cantității și calității cunoștințelor dobândite la un moment dat – în mod curent, periodic și final. Evaluarea este concepută în trei tipuri aflate în strânsă interacțiune:

- a) controlul sau verificarea cunoștințelor, capacității și atitudinilor;
- b) aprecierea;
- c) notarea.

Profesorul este dator să utilizeze diverse forme și metode de evaluare a rezultatelor școlare:

- orală (examinarea curentă, concursuri, examene);
- scrisă (teze, probe de control, lucrări scrise);
- practică (modelări, activități în muzee, biblioteci etc.).

În funcție de timpul efectuării, evaluarea poate fi:

- inițială, diagnosticarea nivelului de pregătire la începutul studierii pentru a cunoaște de unde pornește și a planifica ce trebuie perfecționat;
- curentă, asigurarea pregătirii sistemice și continue, pentru realizarea obiectivelor pas cu pas;
- finală, verificarea structurii și sisteme informaționale a capacității de sinteză privind cunoașterea întregii materii de studiu. Evaluarea finală este desemnată exclusiv de standardele educaționale.

Curriculumul la istorie prevede ore speciale pentru evaluarea finală (la sfârșit de

Bibliografie

trimestru sau la sfârșit de an școlar). Elevii sînt verificați prin teze (lucrări scrise pentru aprecierea nivelului de cunoștințe). Tezele pot fi concepute în diferite forme: lucrări scrise, dictări istorice, teste, studierea și descrierea documentelor istorice. Principalele calități ale unui instrument de evaluare sînt: validitatea, volumul, obiectivitatea, profunzimea, calitatea.

Exemplu de evaluare

Indicați cu A sau F dacă următoarele afirmații sînt adevărate sau false:

1. În perioada interbelică România a devenit o țară agrar-industrială.
2. România era pe locul 6 în lume la prelucrarea țîțeiului.
3. Dezechilibrările economice cauzate de criza din 1929-1933 au determinat guvernării să facă o serie de împrumuturi externe.
4. România exporta în perioada interbelică, în primul rînd, materii prime și produse agricole.

Există o serie de obiective aparținînd domeniului afectiv, care nu pot fi măsurate prin utilizarea metodelor clasice. Acestea vor fi evaluate cu ajutorul metodelor alternative: observarea sistematică a comportamentului elementar, investigația, portofoliul etc.

Exemplu de evaluare

1. Indicați cu A sau F dacă următoarele afirmații sunt adevărate sau false:

2. În perioada interbelică România a devenit o țară agrar-industrială.
3. România era pe locul 6 în lume la prelucrarea țîțeiului.
4. Dezechilibrele economice datorate crizei din 1929-1933 au determinat guvernării să facă o serie de împrumuturi externe.
5. România exporta în perioada interbelică, în primul rînd, materii prime și produse agricole.

Pentru realizarea pe deplin a obiectivelor de referință profesorul va consulta și sugestiile de evaluare propuse în Curriculumul disciplinar la istoria universală.

Bibliografie

1. I.Bulei, Scurtă istorie a românilor, București, 1996.
2. D.Cantemir, Scurtă povestire despre stîrpirea familiilor lui Brincoveanu și Cantacuzinilor, București, Minerva, 1995.
3. F.Constantiniu, O istorie sinceră a poporului român, București, Universul Enciclopedic, 1997.
4. V.Dobrinescu, Basarabia în cel de-al doilea război mondial (1931-1945), Iași, Institutul European, 1995.
5. V.Georgescu, Istoria românilor, București, România de Mîine, 1997.
6. C.Scorpan, Istoria României: Enciclopedie, București, Nemira, 1997.
7. G.Smeu, Dicționar de istorie a românilor, București, Trei, 1997.
8. A.Moraru, Istoria României: Basarabia și Transnistria, Chișinău, Universul, 1995.
9. W.Meurs, Chestiunea Basarabiei în istoriografia comunistă, Chișinău, 1996.
10. A.Hillgruber, Hitler, regele Carol și mareșalul Antonescu, București, 1994.
11. E.Neagoe, Istoria politică a României, 1996.
12. V.Pascu, Istoria modernă a românilor, București, 1996.
13. I.Pop, Basarabia: Din nou la răscruce, București, 1995.
14. Gh.Tanasă, Metodica predării - învățării istoriei în școală, Iași, 1996.
15. Arsenalul celebrităților la sfîrșit de mileniu, București, 1994.
16. N.Berdiaev, Sensul istoriei, Iași, 1996.
17. I.Bontos, Pedagogie, București 1997.
18. J.Carpentier, Istoria Europei, București, 1997.
19. Șt.Coșova, Almanahul lumii: peste 600 de informații extrem de utile, București, 1996.
20. Curriculum de bază. Documente reglatoare, Chișinău, 1997.
21. Culegere de proiecte didactice. Pro-didactica, vol. I-IX, Chișinău, 1996-1999.
22. Istoria lumii, București, Enciclopedia RAO, 1997.
23. Gh.Ioniță, Metodica predării istoriei, București, 1997.
24. L'histoire du monde, Paris, Larousse, 1995.
25. M.Nedelea, Compendiile curente și personalități politice, București, Niculescu, 1994.
26. I.Nicola, Tratat de pedagogie școlară, E.D.P., București, 1996.
27. Psihopedagogie, Iași, 1995.
28. I.Petrovici, Filosofi contemporani. Studii istorico-filosofice, București, 1997.
29. Proiectarea curriculumului de bază. Ghid metodologic, Chișinău, 1997.
30. A.Stoica, S.Musteață, Evaluarea randamentului școlar. Ghid metodologic, Chișinău, 1997.
31. T.Ștefănescu, Enigme ale istoriei: 2 volume, București, 1994.
32. R.Trousson, Istoria gîndirii libere, Iași, Polirom, 1997.
33. A.Toynbee, Studii asupra istoriei: 2 volume, București, 1997.
34. D.Towson, Dictionary of modern history, London Penguin Books, 1994.

CLASA V-a

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască marile epoci și succesiunea lor cronologică; - să cunoască diverse tipuri de surse istorice (grecesc, roman); - să citească și să interpreteze cu înțelegere și comparație a timpului (an, deceniu, secol, mileniu); - să localizeze arealul de extindere al răsăritului și apăsării răsăritului; - să realizeze hărți de contur simple. 	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de antrenare și utilizare a cunoștințelor învățate după simulări; - jocuri de rol și de utilizare a deselor și a imaginilor istorice în expunerea și prezentarea; - jocuri de comparare și comparare a caracterelor; - jocuri de localizare a evenimentelor pe hărți de contur; - exerciții de citire și elaborare a scrisorilor convenționale.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască diferite tipuri de izvoare istorice (prelegeri de învățători, de lectură, dispoziție etc.); - să utilizeze diferite tipuri de surse istorice; - să compare informații identice din diferite surse istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de lucru cu documente istorice; - efectuarea construcțiilor în baza izvoarelor istorice; - exerciții de descriere a unor informații conținute din diferite surse istorice.
3. Înțelegerea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască și să explice noțiunile de bază ale istoriei universale, antice (preistorie, istorie, epocă istorică, antichitate, civilizație, cultură); - să citească semnificația vocabularului; - să definească principalele noțiuni referitoare la preistorie și istoria antică; - să formuleze întrebări la tema studiată. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de lucru cu izvoarele istorice; - exerciții de utilizare corectă a dicționarului explicativ; - exerciții de definire a termenilor istoriei; - realizarea unor creații proprii cu utilizarea semnificației studiate; - jocuri de utilizare a noțiunilor.
4. Înțelegerea cauzantilor și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască principalele schimbări care au avut loc în istoria antică; - să explice cauzele unor evenimente istorice; - să demonstreze importanța acțiunii omului în procesul de schimbare; - să explice consecințele principalelor evenimente din istoria universală, antică. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a schimbărilor istorice și spațiale; - antrenarea imaginației în punerea în relații; - exerciții de comparare a diferitelor procese și fenomene în evoluția istorică; - compararea vieții cotidiene la diferite perioade istorice; - exerciții de explicare a cauzelor diferitelor schimbări.

ISTORIA UNIVERSALĂ

CLASELE a V-a – a IX-a

CLASA a V-a

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască marile epoci istorice în succesiunea lor cronologică; – să cunoască diverse tipuri de calendar (grecesc,roman); – să citească axe cronologice simple; – să opereze cu unități de calculare a timpului (an,deceniu,secol,mileniu); – să localizeze arealul de trai al popoarelor antice; – să realizeze hărți de contur simple. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de antrenare și utilizare a noțiunilor : înainte, după, simultan; – exerciții de utilizare a datelor și a evenimentelor istorice în expunerea orală sau scrisă; – exerciții de descriere și comparare a calendarelor studiate; – exerciții de localizare a evenimentelor studiate pe hărțile de contur; – exerciții de citire și elaborare a semnelor convenționale.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască diferite tipuri de izvoare istorice (colecții de izvoare,carți de lectură,dicționare etc.); – să utilizeze diferite tipuri de surse istorice; – să compare informații identice din diferite surse istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de lucru cu documente istorice; – alcătuirea comunicărilor în baza izvoarelor istorice; – exerciții de descriere a unor informații concrete din diferite surse istorice.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască și să explice noțiunile de bază ale istoriei universale, antice (preistorie; istorie; epocă istorică; antichitate; civilizație; cultură) ; – să cunoască semnificația dicționarului ; – să definească principalele noțiuni referitoare la preistorie și istoria antică; – să formuleze întrebări la tema studiată. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de lucru cu izvoarele istorice; – exerciții de utilizare corectă a dicționarului explicativ; – exerciții de definire a termenilor istorici; – realizarea unor creații proprii cu utilizarea terminologiei studiate; – jocuri de utilizare a noțiunilor.
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască principalele schimbări care au avut loc în istoria antică; – să explice cauzele unor evenimente istorice; – să demonstreze importanța activității omului în procesul de schimbare; – să explice consecințele principalelor evenimente din istoria universală, antică. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de identificare a schimbărilor în timp și spațiu; – antrenarea curiozității în punerea întrebărilor; – exerciții de comparare a diferitelor procese și evenimente în evoluția istorică; – compararea vieții cotidiene la diferite popoare antice; – exerciții de explicare a cauzelor diferențelor.

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască cele mai importante evenimente din istoria antică; – să descrie diferite opinii asupra unor evenimente istorice; – să explice principalele caracteristici ale civilizației antichității; – să recunoască diferite opinii ale unuia și aceluiași eveniment istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de alcătuire a povestirilor despre evenimentele studiate; – exerciții de alcătuire a întrebărilor și de prezentare a răspunsurilor; – exerciții de alcătuire a unui plan simplu al expunerii; – exerciții de comparare a diferitelor izvoare despre unul și același eveniment istoric.
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să manifeste interes pentru înțelegerea timpului istoric și a spațiului istoric și organizarea timpului personal; – să manifeste interes pentru păstrarea și ocrotirea diferitelor surse istorice; – să manifeste interes față de autoinstruire; – să conștientizeze rolul personalităților în istorie. 	<ul style="list-style-type: none"> – organizarea de excursii la muzee; – lucrul în bibliotecă și cercetarea diverselor surse; – activități de participare la acțiuni colective; – alcătuirea unor portrete de personalități cu cuvinte proprii.

Sugestii de conținuturi

ISTORIA UNIVERSALĂ. EPOCA ANTICĂ. EPOCA STRĂVECHE

Capitolul I. Preistoria umanității

1.1. Primii oameni. Modul de viață.

Începutul utilizării primelor metale și efectul utilizării lor asupra evoluției umane.

1.2. Apariția artelor și a credințelor religioase.

Capitolul II. Orientul antic

2.1. Omul și mediul. Popoarele Orientului antic.

2.2. Egiptul antic. Statele din Asia anterioară.

2.3. India antică. China antică.

2.4. Cultura și religia în Orientul antic.

Capitolul III. Grecia antică

3.1. Omul și mediul

3.2. Civilizațiile cretană și miceniană. Epoca homerică

3.3. Marea colonizarte greacă.

Coloniile grecești din bazinul Mării Negre.

3.4. Orașele-state grecești.

3.5. Războaiele medice . Războiul peloponeziac și criza lumii grecești.

3.6. Imperiul Macedonian.

3.7. Cultura greacă și elenistică.

Aportul culturii grecești la dezvoltarea civilizației universale.

Capitolul IV. Roma antică

4.1. Natura și populația.

4.2. Fondarea Romei, perioada regalității.

4.3. Republica Romană. Organele de conducere. Oastea romană.

4.4. De la Republică la Imperiu.

Viața economică și organizarea politică. Romanizarea.

4.5. Cultura și religia Romei antice. Apariția și adoptarea creștinismului. Aportul culturii romane la dezvoltarea civilizației universale.

Capitolul V. Sfârșitul Imperiului Roman de Apus

5.1. Divizarea Imperiului Roman de Apus.

5.2. Roma antică și popoarele vecine: celții, germanii.

5.3. Prăbușirea Imperiului Roman de Apus. Sfârșitul epocii antice.

Importanța istorică a civilizației antice.

CLASA a VI-a

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none">– să cunoască principalele evenimente din epoca medievală, în succesiunea lor cronologică;– să explice deosebirile dintre diferite calendare (creștin, islamic);– să ordoneze cronologic secvențele unui eveniment istoric utilizând termenii: înainte, după, în timp ce, consecutiv;– să localizeze spațiul istoric al diferitelor popoare în epoca medievală;– să compare informații dobândite din materiale cartografice cu cele din alte surse istorice.	<ul style="list-style-type: none">– exercițiu de povestire a evenimentelor istorice;– alcătuirea axelor cronologice ale evenimentelor studiate;– exercițiu de descriere și comparare a calendarelor studiate;– exercițiu de interpretare a hărților istorice;– exercițiu de localizare a spațiului istoric al diferitelor popoare studiate;– exercițiu de realizare a hărților istorice, utilizând simbolurile respective.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none">– să utilizeze diferite tipuri de izvoare istorice în expunerea evenimentelor;– să clasifice în timp și spațiu diverse documente cu conținut istoric;– să selecteze informații identice despre același document din diverse izvoare istorice.	<ul style="list-style-type: none">– exerciții de lucru cu izvoarele istorice;– exerciții de descriere a modului de viață al popoarelor din diverse surse istorice;– utilizarea crestomațiilor în pregătirea comunicărilor scrise și orale.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none">– să definească noțiunile de bază referitoare la epoca medievală;– să utilizeze corect limbajul de speci-	<ul style="list-style-type: none">– exerciții de antrenare și utilizare corectă a noțiunilor însușite;– întocmirea dicționarului personal de

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
alitate în alcătuirea comunicărilor; – să organizeze adecvat informația extrasă din textul istoric studiat.	termeni istorici însușiți; – exerciții de alcătuire a argumentelor pe o temă discutată.
4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie	
– să descrie principalele schimbări care au avut loc în epoca medievală; – să explice cauzele evenimentelor și proceselor istorice; – să analizeze acțiunile oamenilor din epoca medievală; – să demonstreze că acțiunile umane au multiple consecințe.	– exerciții de identificare a schimbărilor; – exerciții de alcătuire a întrebărilor cu caracter controversat; – exerciții de comparare a diferitelor procese și evenimente istorice în evoluția popoarelor în epoca medievală; – activități de comparare a modului de viață la diferite popoare și explicarea cauzelor diferențelor.
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
– să descrie cele mai importante evenimente istorice din epoca medievală; – să explice principalele caracteristici ale epocii medievale; – să compare diferite evenimente și procese istorice din epoca medievală cu cele studiate anterior; – să recunoască diferite opinii asupra unui și aceluiași eveniment istoric.	– utilizarea informațiilor despre personalitățile istorice în descrierea evenimentelor; – alcătuirea comunicărilor după diverse texte, documente istorice; – exerciții de comparare a mai multor izvoare istorice referitoare la aceleași evenimente; – selectarea și interpretarea unor situații istorice.
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
– să manifeste interes pentru organizarea timpului personal; – să aprecieze importanța faptelor personale; – să manifeste interes pentru păstrarea și selectarea diferitelor izvoare istorice; – să manifeste stăpânire de sine în comunicarea orală; – să conștientizeze rolul personalităților în istorie; – să manifeste stimă față de munca intelectuală.	– completarea unor portofolii cu date și evenimente despre personalitățile istorice; – jocuri despre faptele personale și cele ale colegilor; – elaborarea unor sarcini individuale de muncă; – participarea la diverse proiecte; – alcătuirea unei reviste istorice; – organizarea și participarea la jocurile pe roluri; – lucrul cu cartea.

Sugestii de conținuturi

ISTORIA UNIVERSALĂ. EPOCA MEDIEVALĂ

Capitolul I. Europa și Asia în secolele V - XI

- 1.1. Germanii.
- 1.2. Formarea Regatului Franc. Societatea francă în sec. IX - XI.
- 1.3. Fărâmițarea politică în Europa de Vest.
- 1.4. Slavii în sec. V - XI. Migrația slavilor. Formarea statelor slave. Rusia kieveană.
- 1.5. Migrația ungarilor. Formarea Statului Ungar.
- 1.6. Imperiul Roman de Răsărit (Bizantin).
- 1.7. Ciliazația arabă în sec. VII - XI. Cultura arabilor.
- 1.8. Cultura popoarelor din Europa în sec. V - XI.

Capitolul II. Evoluția societății medievale dezvoltate

- 2.1. Dezvoltarea meșteșugurilor și a comerțului. Creșterea orașelor în Europa de Vest.

Principalele căi comerciale.

- 2.2. Biserica creștină.
- 2.3. Cruciadele. Formarea statelor centralizate în Europa de Vest. Franța. Convocarea stărilor generale. Întărirea puterii regale. Unificarea politică. Anglia în sec. XI-XV. Apariția parlamentului englez. Republicile italiene. Imperiul German și specificul dezvoltării societății italiene.
- 2.4. Statele din Centrul, Estul și Sud-Estul Europei. Formarea Statului Ceh. Polonia. Ungaria. Rusia. Începutul centralizării statului. Bulgaria și Serbia.
- 2.5. Cultura popoarelor Europei.
- 2.6. Expansiunea mongolă.
- 2.7. Imperiul Otoman. Popoarele balcanice sub dominația otomană.
- 2.8. Popoarele Asiei. Particularitățile dezvoltării societății medievale la popoarele Asiei. Cultura și civilizația Chinei, Indiei și Japoniei medievale.

Capitolul III. Societatea medievală târzie și apariția lumii moderne

- 3.1. Descoperirile geografice și începutul formării sistemului colonial, sfârșitul secolului al XV-lea - începutul sec. al XVI-lea.

Dezvoltarea științei și tehnicii în sec. XV-XVI. Urmările descoperirilor geografice.

- 3.2. Începutul dezvoltării societății moderne în Europa sec. al XVI-lea - prima jumătate a sec. al XVII-lea. Dezvoltarea societății engleze. Franța.

3.3. Reforma și războiul țărănesc din Germania.

Rezultatele reformei în Germania. Extinderea reformei în Europa.

3.4. Revoluția burgheză din Țările de Jos.

Importanța și consecințele revoluției.

- 3.5. Popoarele Europei Centrale, de Est și de Sud-Est. Polonia. Dezvoltarea societății ruse. Specificul dezvoltării pământurilor ucrainene, bielorusă și Europei de Sud-Est.

3.6. Cultura Renașterii.

Lecții de sinteză

- Societatea medievală. Exemplu: Din viața unui cavaler medieval.
- Societatea medievală. Exemplu: Instruirea în Evul Mediu.

CLASA A VII-a

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie principalele evenimente din istoria universală, epoca modernă, în succesiunea lor cronologică (ex: revoluția industrială engleză; marea revoluție franceză; iluminismul; realizări culturale); – să cunoască diferite tipuri de hărți și să localizeze spațiul istoric de existență a diferitelor popoare și națiuni; – să citească și să realizeze axe cronologice simple; – să expună informațiile dobândite prin citirea documentelor cartografice; – să utilizeze informații despre procesele istorice caracteristice epocii moderne și să le localizeze în timp și spațiu. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a cronologiei în expunerea orală sau scrisă a evenimentelor istorice; – exerciții de transpunere în limbaj cartografic a informației dobândite din texte și documente istorice, de amplasare pe hărțile de contur a evenimentelor studiate, de realizare a hărților istorice simple; – exerciții de citire, ordonare și interpretare a axelor cronologice; – exerciții de integrare a datelor, evenimentelor și proceselor istorice în discursuri orale.
2. Cunoașterea și utilizarea izvoarelor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască și să utilizeze diferite tipuri de surse istorice (manuale, crestomații, dicționare explicative); – să cunoască metodele de utilizare a surselor istorice simple; – să compare diverse viziuni asupra aceluiași eveniment; – să structureze ideile principale din documentele istorice; – să utilizeze sursele istorice în manieră critică. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de identificare și extragere a informațiilor necesare din surse referitoare la epoca modernă; – exerciții de utilizare a surselor pentru a putea construi și argumenta punctul de vedere; – exerciții de alcătuire a unor relatări despre evenimente istorice, utilizând mai multe surse.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască noțiunile de bază ale istoriei universale, partea I (ex: epoca modernă, revoluție industrială, revoluție socială, război de independență, constituție, iluminism, stat național modern); – să structureze în scris ideile unui conținut într-un discurs simplu; – să cunoască semnificația și să utilizeze diverse dicționare; – să utilizeze corect terminologia însușită; 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de definire a termenilor istorici; – utilizarea diferitelor tipuri de dicționare; – prezentarea unei probleme istorice după un plan de idei; – alcătuirea de fișe, tabele, scheme, diagrame; – lucrul cu enciclopedii, dicționare, culegeri de documente; – realizare de notițe în baza diverselor surse istorice.

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
<ul style="list-style-type: none"> – să analizeze desfășurarea unui eveniment studiat; – să realizeze inferențe (generalizări și particularizări), utilizând limbajul și cunoștințele de specialitate. 	

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie

<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască și să descrie principalele schimbări care au avut loc în epoca modernă; – să cunoască puncte de vedere privind cauzele și consecințele principalelor evenimente din istoria universală modernă; – să compare cauzele principalelor evenimente istorice din epoca modernă; – să identifice consecințele unui eveniment istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de identificare și corelare a cauzelor și schimbărilor; – exerciții de apreciere a schimbărilor; – exerciții de comparare a cauzelor și consecințelor unor evenimente istorice; – exerciții de distingere a generalului și a specificului în istorie.
---	--

5. Descrierea și interpretarea unei situații istorice

<ul style="list-style-type: none"> – să interpreteze cele mai importante evenimente și fapte din istoria universală modernă; – să distingă principalele caracteristici ale epocii moderne; – să descrie și să caracterizeze evenimente istorice integrându-le în contexte mai largi; – să identifice și să compare elementele comune ale mai multor evenimente istorice de același tip; – să descrie și să interpreteze un eveniment istoric utilizând mai multe opinii; – să comenteze diverse viziuni asupra aceluiași eveniment și să-și expună propria opinie. 	<ul style="list-style-type: none"> – utilizarea informației din diverse surse în descrierea și interpretarea unui eveniment istoric; – alcătuirea comunicărilor pe teme istorice; – comentarea diverselor opinii referitoare la unul și același eveniment istoric; – exerciții de formulare a concluziilor, generalizărilor, incluzând aprecieri și interpretări ale evenimentului studiat.
--	---

Obiective de referință
Elevul va trebui:

Activități de învățare
Exemple:

6. Formarea atitudinilor și a valorilor

– să manifeste interes pentru înțelegerea timpului și a spațiului istoric în organizarea timpului personal;– să conștientizeze interdependența dintre spațiul istoric și cel geografic;– să manifeste interes față de autoinstruire și autoorganizare în studierea evenimentelor istorice;– să conștientizeze rolul personalităților în istorie;– să manifeste o atitudine adecvată prosocială în raport cu schimbările actuale din societate.	– exerciții de alcătuire a unei agende personale, incluzând principalele evenimente istorice;– exerciții de observare a relației om-mediu în plan național și universal;– vizitarea arhivelor și a muzeelor;– lucrul în biblioteci și cercetarea diverselor surse;– exerciții de realizare a unor bibliografii pentru studierea istoriei universale moderne;– participarea la proiecte și acțiuni colective.

Sugestii de conținuturi

ISTORIA UNIVERSALĂ. EPOCA MODERNĂ. PARTEA I (1640-1850)

CAPITOLUL I. Țările Europei și ale Americii în perioada 1640 -1815

1.1. Epoca luminilor

1.2. Anglia. Monarhia parlamentară engleză. Revoluția industrială

1.3. Statele Unite ale Americii. Războiul de independență, formarea și dezvoltarea S.U.A.

1.4. Franța. Monarhia absolutistă. Iluminismul francez. Revoluția franceză și influența ei. Imperiul lui Napoleon Bonaparte

1.5. Statele germane. Austria și Prusia

1.6. Rusia. Constituirea și dezvoltarea Imperiului Rus .

1.7. Europa de Sud - Est în secolul al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea

CAPITOLUL II. Țările Europei și ale Americii în anii 1815-1849

2.1. Congresul de la Viena. "Sfânta Alianță"

2.2. Anglia. Dezvoltarea economică și viața politică

2.3. Franța. Regimul Restaurației și tensiunile sociale

2.4. Statele germane. Dezvoltarea politică și economică

2.5. Imperiul Austriac

2.6. Rusia. Dezvoltarea economică și politică

2.7. Statele din Europa Centrală și de Sud. Mișcările sociale și de eliberare națională

2.8. Revoluțiile europene de la 1848 -1849

2.9. Statele Unite ale Americii în prima jumătate a sec. al XIX-lea

2.10. Constituirea statelor independente în America Latină

CAPITOLUL III. Popoarele Asiei și Africii de la mijlocul sec. al XVII-lea pînă la mijlocul sec. al XIX-lea

3.1. India, China, Japonia

3.2. Africa

CAPITOLUL IV. Realizări culturale ale popoarelor lumii în prima perioadă a epocii moderne

CLASA A VIII-A

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none"> – să cunoască și să ordoneze principalele evenimente din istoria universală, epoca modernă (ex: unificarea statelor, războiul secesiunii și reconstrucția SUA; schimbările din viața social-economică și politică a statelor, realizări culturale); – să respecte principiile cronologiei în expunerea evenimentelor istorice; – să localizeze spațiul istoric al diferitelor națiuni în epoca modernă; – să compare informațiile dobândite din materialele cartografice cu cele din alte tipuri de surse ce se referă la același spațiu. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de realizare a axelor cronologice; – compararea axelor și frizelor cronologice prin stabilirea de relații între evenimentele istorice; – transpunerea pe axe cronologice a evenimentelor istorice studiate; – exerciții de localizare a evenimentelor studiate pe "hărțile mute"; – exerciții de realizare a hărților istorice, utilizând simbolurile respective; – exerciții de interpretare a hărților istorice.
2. Cunoașterea și utilizarea surselor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să utilizeze și să argumenteze importanța diverselor surse istorice; – să compare diverse documente cu același subiect; – să integreze documente sau fragmente de documente istorice într-un discurs pe o temă dată; – să selecteze și să utilizeze creator informațiile din documente istorice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de realizare a sintezelor pe baza unui număr limitat de documente de aceeași natură; – exerciții de realizare a sintezelor pe baza unui număr limitat de documente diferite; – exerciții de utilizare adecvată a informației dobândite din documente istorice în momente diferite ale lecției.
3. Însușirea și utilizarea limbajului de specialitate, formarea deprinderilor de învățare	
<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunile istorice de bază ale epocii moderne (ex.: unificare; neoabsolutism; stat-dualist, criză orientală, regulament; neutralitate; mișcare național-culturală); – să opereze cu noțiuni și fapte în contexte diferite; – să redacteze comunicări, lucrări pe teme istorice; – să prezinte argumente sau opinii personale legate de problema studiată; – să cunoască diverse tehnici de lucru cu surse istorice; 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de utilizare a termenilor istorici în discursuri; – exerciții de lucru cu dicționarele; – elaborarea referatelor și recenzarea lor; – exerciții de rezolvare a diferitelor teste, chestionare, integrale etc. – exerciții de alcătuire a unui plan de investigație; – exerciții de formulare a ideilor și concluziilor; – exerciții de sintetizare a informației referitoare la un eveniment, utilizând diverse documente, enciclopedii, dicționare.

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
<ul style="list-style-type: none"> - să formuleze obiectivele unei cercetări documentare simple asupra unei teme în istoria modernă universală; - să formuleze concluzii argumentate; - să comenteze fragmente din lucrări istorice și alte surse. 	

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie

<ul style="list-style-type: none"> - să descrie principalele schimbări care au avut loc în epoca modernă; - să distingă cauzele cu efect imediat și de lungă durată, intervenite în istoria universală modernă; - să demonstreze gradul de influență a diferitelor cauze asupra unui eveniment; - să explice și să facă deosebiri între cauzele obiective și subiective ale unui eveniment. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de prezentare a unui eveniment istoric, pornind de la cauzele și consecințele acestuia; - exerciții de clasificare a schimbărilor intervenite într-un anumit interval de timp; - exerciții de identificare și corelare a cauzelor și consecințelor unui eveniment istoric.
---	--

5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice

<ul style="list-style-type: none"> - să descrie și să interpreteze cele mai importante evenimente și fapte din epoca modernă universală; - să opereze cu diverse opinii asupra unor evenimente din epoca modernă; - să formuleze idei, concluzii, aprecieri generale asupra epocii moderne; - să analizeze un eveniment sau o situație istorică, pornind de la diverse puncte de vedere; - să distingă și să compare diferite puncte de vedere asupra aceluiași eveniment. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare și comparare a mai multe evenimente; - realizarea unei sinteze asupra mai multor evenimente istorice în același timp; - exerciții de comparare a caracteristicilor epocii moderne cu elemente de același tip ce aparțin epocilor anterioare (ex: modul de viață).
---	---

6. Formarea atitudinilor și a valorilor

<ul style="list-style-type: none"> - să conștientizeze necesitatea organizării timpului personal; - să conștientizeze diversitatea spațiilor istorice și apartenența popoarelor la un spațiu istoric concret; - să manifeste respect față de diverse culturi și toleranță față de diverse opinii; - să demonstreze interes în recenzarea unei comunicări scrise; 	<ul style="list-style-type: none"> - crearea unei baze de date istorice; - exerciții de lucru cu harta istorică și cu "harta mută"; - exerciții de alcătuire a eseurilor pe teme istorice; - participarea la diverse proiecte; - lucrul în bibliotecă cu literatura de specialitate; - participarea la diverse activități de ordin regional și local.
--	---

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
<ul style="list-style-type: none"> - să manifeste înțelegere față de procesele de schimbare; - să manifeste atitudine pozitivă și responsabilitate în acțiunile întreprinse în diverse situații. 	

Sugestii de conținuturi

ISTORIA UNIVERSALĂ. EROCA MODERNĂ. PARTEA A II-A (1850-1918)

CAPITOLUL I. Țările Europei și ale Americii în anii '50 - începutul anilor '70 ai secolului al XIX-lea

1.1. Anglia

1.2. Imperiul al doilea din Franța

1.3. Unificarea Germaniei și a Italiei. Premisele și căile unificării. Proclamarea Imperiului German și formarea Regatului Italian

1.4. Imperiul Austriac. Neoabsolutismul. Formarea Imperiului dualist Austro -Ungar

1.5. Imperiul Rus. Desființarea iobăgiei

1.6. Statele din Europa de Sud-Est

1.7. Statele Unite ale Americii. Războiul secesiunii. Reconstrucția SUA

CAPITOLUL II. Țările Europei și ale Americii în ultimul pătrar al secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea

2.1. Schimbările din viața social-economică și politică

2.2. Germania. Politica internă și externă

2.3. Marea Britanie. Viața social-economică și politică

2.4. Franța. Politica internă și externă a Republicii a III-a Franceze

2.5. Statele Unite ale Americii

2.6. Italia

2.7. Imperiul Austro-Ungar

2.8. Imperiul Rus

2.9. Statele din Europa Centrală și de Sud-Est

Criza orientală și consecințele ei

2.10. America Latină

Mexic, Brazilia, Argentina

CAPITOLUL III. Popoarele Asiei și ale Africii

3.1. Asia. Japonia, India și China

3.2. Africa. Caracteristica generală, Specificul colonialismului

CAPITOLUL IV. Relațiile internaționale la finele sec. al XIX-lea - începutul sec. al XX-lea

4.1. Tensionarea relațiilor internaționale.

Primul război mondial. Cauzele, desfășurarea și consecințele războiului

CAPITOLUL V. Cultura în a doua perioadă a epocii moderne

Realizările în știință și tehnică. Literatura și arta.

Obiective de referință
Elevul va fi capabil:

Activități de învățare
Exemple:

CLASA A IX-A

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	
<ul style="list-style-type: none">– să cunoască periodizarea istoriei universale contemporane;– să descrie evenimentele principale din perioada contemporană în succesiunea lor istorică (ex.: instaurarea regimurilor totalitare, evoluția regimurilor democratice, crearea organismelor internaționale);– să identifice și să analizeze perioadele de progres, stagnare și regres din istoria universală contemporană;– să realizeze axe cronologice, indicând datele și evenimentele principale din istoria contemporană;– să utilizeze harta istorică în diverse comunicări;– să expună și să argumenteze informațiile căpătate din hărțile istorice în succesiunea lor cronologică.	<ul style="list-style-type: none">– diverse tipuri de exerciții și jocuri, care asigură înțelegerea și reprezentarea timpului istoric;– alcătuirea discursurilor clare și concise la diverse teme din epoca studiată;– exerciții de identificare a locului și a timpului acțiunii unui eveniment sau proces istoric;– exerciții de comparare a unor evenimente și procese în diferite perioade istorice;– ordonarea datelor și a evenimentelor istorice pe axa cronologică;– exerciții de identificare a locului acțiunii unor evenimente și procese istorice;– activități de identificare a unor schimbări ce au intervenit în diverse spații istorice.
2. Cunoașterea și utilizarea surselor istorice	
<ul style="list-style-type: none">– să opereze concret cu date factuale și concepte abordate critic, constituind propriul discurs despre un eveniment sau proces istoric studiat;– să stăpânească conținutul și termenii istorici din perioada contemporană, utilizându-le corect și adecvat;– să realizeze un conspect sau o comunicare după o sursă istorică;– să întocmească o bibliografie selectivă asupra unei teme din istoria contemporană;– să cunoască informațiile curente din mass-media și să le includă în comunicări.	<ul style="list-style-type: none">– activități practice pe grupe care angajează elevii să comunice verbal și non-verbal, utilizând diverse surse istorice;– exerciții de lectură critică a textului istoric;– exerciții de exprimare individuală;– activități de scriere a bibliografiei în pregătirea unei comunicări sau a unui referat pe o temă istorică;– exerciții de selectare a informațiilor din dicționare explicative, enciclopedii, documente etc.

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
---	------------------------------------

**3. Înșușirea și utilizarea limbajului de specialitate,
formarea deprinderilor de învățare**

<ul style="list-style-type: none"> - să explice semnificația termenilor-cheie din istoria contemporană (ex.: bolșevism, fascism, "război rece", democrație populară, neocolonialism, represalii, independență); - să aplice cunoștințele dobândite în analiza fenomenelor istorice curente; - să comenteze un text istoric, evidențiind ideile de bază; - să elaboreze un discurs scris privind contribuția unor personalități în istoria contemporană; - să exprime în diferite modalități (povestire, descriere, modelare, proiect, eseu, portofoliu etc.) o situație istorică din istoria contemporană; - să sintetizeze scheme, tabele, conținuturile etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - discursuri scrise utilizând termenii-cheie; - activități de interpretare a diverselor situații istorice, utilizând limbajul de specialitate; - exerciții de organizare și realizare a dezbaterilor pe teme istorice cu caracter controversat ; - scriere și lectură pentru dezvoltarea gândirii critice; - exerciții de realizare a planului de idei al unei teme istorice ;exerciții de lucru în echipă, căpătînd deprinderi de învățare cooperativă; - angajări în diferite activități de comunicare practică, - exerciții de utilizare corectă a diferitelor surse istorice și de formulare a unor concluzii.
--	--

4. Înțelegerea cauzalității și schimbării în istorie

<ul style="list-style-type: none"> - să enunțe puncte de vedere privind cauzele principalelor schimbări din perioada contemporană universală; - să facă distincție între evenimentele istorice și procesele istorice; - să analizeze și să compare diverse regimuri politice; - să abordeze intra- și interdisciplinar consecințele evenimentelor istorice; - să analizeze și să compare trăsăturile comune și particulare ale evenimentelor istorice din aceeași perioadă la diverse popoare și națiuni. 	<ul style="list-style-type: none"> - activități de alcătuire a unor portofolii, cu materiale ce se referă la cauzele evenimentelor și schimbărilor ce au survenit în istorie; - exerciții de antrenare a curiozității în punerea întrebărilor și formularea răspunsurilor concrete; - exerciții de participare la organizarea și realizarea unui dialog istoric sau discurs pe una din temele alese; - exerciții de comparare a regimurilor politice și a vieții economice în diferite țări.
--	--

Obiective de referință Elevul va fi capabil:	Activități de învățare Exemple:
5. Descrierea și interpretarea situațiilor istorice	
<ul style="list-style-type: none"> – să interpreteze opinii diverse despre evenimentele și procesele istorice principale ce s-au desfășurat în sec. al XX-lea în lume; – să interpreteze critic diverse opinii; – să elaboreze un discurs scris privind acțiunile importante ale unor personalități în lupta pentru suveranitate și independență națională; – să compare regimurile democratice cu cele totalitare din diferite țări; – să facă diferența dintre transformările istorice din epoca contemporană și cele din epocile istorice studiate anterior; – să propună un proiect de soluționare a conflictelor în istorie. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții cu caracter creativ care cer de la elevi să analizeze o situație istorică; – activități de analiză prin analogie a unei situații istorice cu o situație reală din viața actuală; – exerciții de investigare a unor situații istorice; – exerciții de scriere a eseurilor prin redactarea unor texte, interpretarea diverselor situații istorice; – exerciții de utilizare a cunoștințelor despre personalități în analiza și aprecierea unor evenimente și procese istorice.
6. Formarea atitudinilor și a valorilor	
<ul style="list-style-type: none"> – să demonstreze o atitudine prosocială în interpretarea situațiilor istorice; – să demonstreze o atitudine tolerantă față de opiniile altora; – să argumenteze propriile opinii; – să manifeste o atitudine de respect și de grijă față de monumentele istorice din diverse perioade; – să respecte drepturile și libertățile democratice. 	<ul style="list-style-type: none"> – exerciții de organizare și desfășurare a dezbaterilor pe teme istorice cu caracter controversat; – elaborarea unor lucrări literare cu caracter istoric; – elaborarea portofoliilor; – organizarea și participarea la diverse expoziții pe teme cu caracter istoric.

Sugestii de conținuturi

ISTORIA UNIVERSALĂ. EPOCA CONTEMPORANĂ

CAPITOLUL I. Țările lumii în anii 1918-1945

- 1.1. Noua ordine internațională
- 1.2. Țările Europei de Vest și Statele Unite ale Americii
- 1.3. Țările Europei Centrale și de Sud - Est
- 1.4. Rusia Sovietică. Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
- 1.5. Japonia, China
- 1.6. Tensionarea relațiilor internaționale
- 1.7. Al doilea război mondial

CAPITOLUL II. Statele lumii în perioada postbelică

- 2.1. Relațiile internaționale după cel de-al doilea război mondial. Organizarea postbelică a lumii

2.2. Situația economică și politică a țărilor industrializate

Statele Unite ale Americii

Franța

Germania

Marea Britanie

Italia

Japonia

2.3. Regimurile totalitare comuniste

Țările de "democrație populară" din Europa

Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste

Statele comuniste ale Asiei

2.4. Popoarele Asiei, Africii și Americii Latine în perioada postbelică

CAPITOLUL III. Construcția europeană contemporană

3.1. Dezintegrarea sistemului totalitar comunist

Descompunerea U.R.S.S. și constituirea statelor independente

Schimbarea regimurilor politice și transformările economice din statele Europei de

Răsărit

3.2. Sfârșitul "războiului rece". Formarea lumi multipolare

Noua mentalitate politică în raporturile internaționale

Concepția "Casei europene comune"

Lumea multipolară la finele mileniului al II-lea

CAPITOLUL IV. Cultura și știința în epoca contemporană

Sugestia de evaluare

Evaluarea trebuie concepută nu numai ca un control al cunoștințelor, ci și ca o cale de perfecționare și prescripție a strategiei globale asupra învățării elevilor.

Evaluarea trebuie concepută de la verificarea și aprecierea rezultatelor spre evaluarea procesului, de la evaluarea elevului la cea a profesorului pentru curriculum și conținutul, metodele, strategiile, situațiile de învățare.

Alături de metodele și formele de evaluare tradiționale, profesorul își propune să folosească portofoliul, un instrument de evaluare complex, integrat, reprezentând o alternativă viabilă la metodele standardizate. Portofoliul reprezintă cartea de vizită a elevului, urmărind și progresul de la un nivel la altul, de la un an școlar la altul. În portofoliu, elevul poate include un set de materiale care ilustrează pe parcursul anului școlar, teme, teste, lucrări, proiecte, orăni personale etc.

Evaluarea trebuie să îl se concentreze nu numai pe rezultatele învățării, ci și pe procesul de învățare și pe participarea pasivă și implicată a elevilor.

În cadrul procesului de evaluare se vor lua în considerare următoarele aspecte:

- înțelegerea faptelor învățate;

- cunoașterea momentelor specifice în dezvoltarea învățării și a elevilor și

Sugestii metodologice

Pentru sporirea eficienței învățămîntului, în sensul creșterii ritmului de dobîndire de către elevi a cunoștințelor și a competențelor printr-un efort propriu, se prefigurează o metodologie didactică bazată pe utilizarea într-o nouă manieră a metodelor clasice de învățămînt, prin orientarea lor în direcție euristică, precum și prin introducerea unor noi mijloace și tehnici didactice.

Noua metodologie didactică se referă la perfecționarea și modernizarea metodelor existente, astfel ca ele să servească realizării obiectivelor actuale și de perspectivă ale învățămîntului prin activizarea optimă a elevilor, atît în plan intelectual, cît și în cel practic. Astfel vor fi folosite metode cu caracter mobilizator, activizant (problematizarea, descoperirea, modelarea, cercetarea etc.).

În procesul predării - învățării istoriei nu există o ierarhie a metodelor. Metodele tradiționale pot fi folosite pentru a răspunde unui învățămînt modern, iar cele moderne pot deveni cu timpul tradiționale. Orice metodă include un anumit grad de activizare, precum orice metodă poate genera pasivitatea elevilor. În activitatea practică nu se utilizează metode pur informative sau absolut formative. Elemente din fiecare categorie sînt cuprinse în orice metodă de învățămînt. Are importanță nu metoda ca atare, ci concepția, spiritul în care este utilizată aceasta și articularea metodelor și a resurselor de învățare în cadrul strategiilor didactice.

Grija profesorului de istorie se va axa pe caracterul formativ și conștient al acestui obiect, pe imprimarea unui caracter activ metodelor de predare. Pornind de la analiza fiecărei activități didactice, profesorii de istorie vor selecta, pentru fiecare caz, acele metode și procedee care solicită într-un grad mai mare participarea activă a elevilor, prin a evidenția valoarea formativ - educațională a conținutului, stimulînd și dezvoltînd motivația studierii istoriei.

Eficiența lecției de istorie și atingerea cu succes a obiectivului propus de profesor vor deveni fapt împlinit numai dacă metodele didactice vor fi utilizate într-un sistem adecvat conținutului temei, dar nu întîmplător și nu în dezacord cu aceasta, dacă ele vor fi alese în concordanță cu vîrsta și psihologia elevilor, cu calitățile și stilul de predare ale profesorului.

Sugestii de evaluare

Evaluarea trebuie concepută nu numai ca un control al cunoștințelor, ci și ca o cale de perfecționare ce presupune o strategie globală asupra formării elevilor.

Evaluarea trebuie extinsă de la verificarea și aprecierea rezultatelor spre evaluarea procesului, de la evaluarea elevului la cea a întregului parcurs curricular, a conținutului, metodelor, obiectivelor, situației de învățare.

Alături de metodele și formele de evaluare tradiționale, profesorului i se propune să folosească portofoliul, un instrument de evaluare complex, integrator, reprezentînd o alternativă viabilă la testele standardizate. Portofoliul reprezintă cartea de vizită a elevului, urmărindu-i progresul de la un trimestru la altul, de la un an școlar la altul. În portofoliu, elevii pot include un set de materiale colectate pe parcursul anului: scheme, hărți, teste, foto, documente, opinii personale etc.

Elevilor trebuie să li se comenteze nota și să li se recomande insistent ce trebuie să se perfecționeze pentru a-și îmbunătăți calitatea învățării.

În cadrul procesului de evaluare se vor lua în considerație următoarele criterii:

- interpretarea faptelor istorice;
- cunoașterea momentelor specifice în dezvoltarea societății, a cauzelor și

Sugestiile metodologice

Pentru a putea efectua un schimb de opinii în cadrul grupului de lucru de dezvoltare de metode este necesar să se realizeze un climat propice de colaborare și să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

În procesul de învățare, elevii trebuie să fie implicați activ în activitatea de învățare. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Sugestiile de evaluare

Evaluarea trebuie să se realizeze în mod continuu și să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Evaluarea trebuie să se realizeze în mod continuu și să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Evaluarea trebuie să se realizeze în mod continuu și să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

Evaluarea trebuie să se realizeze în mod continuu și să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc. Este necesar să se realizeze o atmosferă de încredere și respect reciproc.

- consecințelor evenimentelor istorice;
- cunoașterea și explicarea terminologiei istorice;
- stăpînirea tehnicilor de muncă intelectuală;
- abordarea diferitelor puncte de vedere privind problematica istorică;
- utilizarea unor modele de cercetare, analiza documentelor istorice;
- cunoașterea izvoarelor istorice și folosirea lor eficientă;
- comportamente și atitudini determinate de interiorizarea valorilor general-umane și naționale etc.
- capacitatea de a lucra individual și în grup.

Pentru ca evaluarea să fie resimțită de către elevi ca avînd efect formativ, raportîndu-se la diferite capacități în funcție de progresul realizat și de dificultățile pe care le are de depășit, este foarte utilă formarea și exersarea capacităților de autoevaluare.

Bibliografie

1. J. Carpentier, *Istoria Europei*, București, Humanitas, 1997.
2. *Istoria lumii*, București, Enciclopedia RAO, 1997.
3. M. Nedelea, *Compendiile curente și personalități politice*, București, Niculescu, 1994.
4. R. Trousson, *Istoria gîndirii libere*, Iași, Polirom, 1997.
5. *L'histoire du monde*, Paris, Larousse, 1995.
6. T. Ștefănescu, *Enigme ale istoriei: 2 volume*, București, Humanitas, 1994.
7. A. Toynbee, *Studiu asupra istoriei: 2 volume*, București, Humanitas, 1997.
8. N. Berdiaiev, *Sensul istoriei*, Iași, Polirom, 1996.
9. I. Petrovici, *Filosofi contemporani: Studii istorico-filosofice*, București, Garamond, 1997.
10. Șt. Costea, *Almanahul lumii: peste 600 de informații extrem de utile*, București, Niculescu, 1996.
11. *Arsenalul celebrităților la sfîrșit de mileniu*, București, Fundația Culturală, 1994.
12. D. Towson, *The Dictionary of modern history*, London Penguin Books, 1994.
13. Gh. Ioniță, *Metodica predării istoriei*, București, Editura Universității, 1997.

